

Felvidéki Híradó.

KÖZMŰVELŐDÉSI, SZÉPIRODALMI, IPAR-, KERESKEDELMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.
M E G J E L E N I K M I N D E N V A S Á R N A P .

Előfizetési árak:		Felelős szerkesztő:	Főmunkatárs:	Magánhirdetések legutányosabban, árszabály szerint
Egész évre	4 frt	Fehér János.	Hévesz Lajos.	Hivatalos hirdetések díja: 100 szög 2 frt. esztől
Fél évre	2 „	Kiadóhivatal: a turóc-szt.-mártoni „Magyar Nyomda”.		minden megkezdett száz szöngől 50 krral több.
Negyed évre	1 „	A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségre, hirdetések és előfizetések a kiadóhivatalra címezve Turóc-Szt.-Mártonba küldendők.		Lapunk számára hirdetőket elfogad a „Küster úrnoknál és a Magyar Távir. Iroda” hirdetői irodája Budapesz, Granátos-utca 1. szám.

Modern erkölcsök.

A mai kor gyermeke rendszerint kicsinylő vágy gúnyos mosolygással méri végig azt a száználomramelőt embert, a ki a multak iránti kegyeletével szeméit az elmúlt idők nagy alakjaihoz emeli fel. Ez a sajátosság izgalmas laz, mely ma az intézményeket és az emberek társaságát egyaránt mozgatja, valami babonás hatalommal ejti rabjaiul az iskolapadok közül kiszabaduló csemete szíveket. Mindenki siet a munkával, siet az étellel, s eszközeinek kiválasztásával; siet kiélvezni és elhasználni mindent a mi kívánatos, és e nagy, leküzdhetetlen, általános mohóság közben szinte mindenki megfélemedezni látszik az élet igazi céljairól; a nemes, hasznos munkáról, mely valójában az igazi ember tulajdonképeni hivatása volna. Maga a munka alárendelt jelentőségű eszköz, melyet utolsó esetben kényszerűségből elfogadnak a modern élet korán erő, hamar fonyado hősei, de ambiciónak, célnak, pláne eszménynek elfogadni ugyan nemigen hajlandók.

Ennek a lázas, beteges kornak egyetlen célja, egyetlen bálványja: a siker; bármilyen, bármilyen és bármilyen eszközökkel, csak sikerre törekszik mindenki, mert az új tan szerint ez mindent igazol és mindent kiment. E roppant bálványra függesztett szemekkel nem halad, hanem tör kérelhetetlenül előre a modern ember; keresztlátszó gázol magánál ezerszer különb emberekben; nem veti meg a hasznos segítséget, de a kit eltiporhat, azt nemcsak lenézi, de ha teheti, meg is rúgja: vae victis! Előre, a siker ilyen utakon vezet keresztül.

Azok a nagy igazságok, melyek az emberi társadalmat ujjaalakították s egy szép jövő hajnalpirjával derengették be, lassanként olyan ködfoma szürkeséggé folynak össze; az ember-szeretet, a türelmesség, a méltányosság, az élettapasztalatnak, bölcsességeknek, a becsületnek, hasznos munkának tisztelete, megmosolyogni való ócska ideáknak tűnnek elő. Mik azok? A siker a fő; előre, csak előre a meddig csak lehet; ebben a versenyben nem lehetséges

határoz, hanem a szusz: a ki tudóval győzi, azé a siker, az ér el a célhoz.

A fogalmak megvannak ennek a hajszásnak a jellemzéséhez, keresztnéveik: stréberség, krakélerség, az energia, lovagiaság s egyéb ily fontos kellékek, melyek nélkül a társadalmi hősök mai hajszásában ugyancsak alól marad az ember, mégha a legjelesebb egyéni tulajdonságok birtokában is. Uram teremtem, mi csoda erkölcsi khaosz ez!

Elvonulnak szeméim előtt azok a régi jó nehézkos mozgású csupa szív alakok, a kik jóakarató nyájassággal fogták meg az élethez kilépő ifjú kezét. Azt kérdezték rendszerint, hogy: ócsém, szeretsz-e dolgozni? Gyűlöled-e a hazugságot? Majd elbeszélgettek a hazáról... szeretni kell azt és meghalni érte, hogy ha úgy fordul a dolog. Micsoda más világ volt ez! Ma óva intik az ifjút, hogy vigyázzon a nyelvére, nehogy kitalálja mondani a mit a szíve talán még érez: az igazságot. Simának kell lenni és mindenkifelelt lovagiasnak, a mi annyit jelent, hogy bántani mindenki szabad, de eltűnni semmit.

Nagyon helyes valójában, sőt egy kicsit szükséges is, hogy különbséget legyünk becsület és lovagiaság között. Mert bár sajátosság, de mégis tény, hogy e kettő ma könnyen ellehet egymás nélkül. Tiszta jellem, fedhetlen élet, hasznos munka a mai theória szerint még nem lovagiaság, s viszont a büntetőörvény-nyel való kollíziók dacára még mindig igen lovagiasak maradhatnak, s a fő az, hogy lovagiasak legyünk. Magyarországon még a telek-könnyi ügyeket is lovagiasan szokták elintézni s inkább pénzzel vagy protekcióval az igazi becsületbeli ügyeket. Definitive alig lehetne másképp kifejezni a lovagiaság fogalmát mint azzal, hogy a lovagiaság nem egyéb, mint a becsületnek látszata.

Akárhányszor lovagias emberkét láthatunk szanaszét, a kinek észébe sem jut, hogy durva energiájával mennyi igazi érdem előt vágta be a jól megérdemelt előhaladás útját; a ki ügyet sem vet arra, mennyi fájdalom, mennyi köny, mennyi rombadőlt remény jelzi azt a fényes

karriert, a melyen ő olyan büszkén, felemelt fővel halad előre a siker, a mindenható, a bálványozott siker felé.

Néha leugranak ezek a lovagias alakok a harmadik emeletről, de a mai társadalom kórágában oly könnyen s oly szaporán születtek más, a ki az elhagyott helyet betöltte. Tele vannak ezek hazaszeretettel; olyan édes a hazáért élni! S a sikertől elkábult társadalom nem bírja vagy nem akarja meglátni a forintokat, melyekkel azt a hazaszeretetet a munkás polgárok rovására megfizetik.

Bármint mosolyogjanak a lovagias emberek, az a mai társadalom, modern erkölcsével igen szárnalmas és mindenekelőtt meglehetősen undorított látvány azok előtt, a kik az emberi élet hivatását az ósok tiszta hagyományában, egyszerű, de igazi erkölcsökben: az igazságban és a becsületben, hazaszerető munkában igyekeznek felkeresni és feltalálni. Mi megmosolyogjuk ezt a nagy sietséget, ezt a mohóságot, a melylyel a strébernek az imádot sikerért rajonganak, s mint az orvos, a ki betegének ütereit fogván, konstatálja a nyavalyát, úgy tekintünk mi erre a hamis irányra, mint a társadalom körös elváltozására; nem lűz, nem lélek lángja az, csak egy észrevehető, bár láthatatlan betegségnek ijesztő szimptomája.

Nem borulunk le a modern erkölcsök hamis bálványai előtt; nézzük a lázt, a foragatgot, mely annyi sok szívet megrészégit, annyi sok fejet megszedt és szomorúan jelezzi, hogy ez betegség. Talán az első orvosság az, ha egy kis hűsítőt adunk ellene; ime, megvannak, a kik látják, hogy ez kór, és igyekeznek ellene küzdeni.

S a történelem, a nagy természet ebben a küzdelemben, bizonyára erősebb lesz és megmenti a betegét, ezt a láztlót sorvadót, elvakult, beteg társadalmat. Ha új erőre kap, az egészséggel bizonyára vissza fog térni igazi eszményeire: a most kivésztet, elfeledett régié, de igaz és nemes erkölcsökre, a melyek szerint a becsület nem véren, hanem munkás verejtéken szerezhető.

A „FELVIDÉKI HIRADÓ” TÁRCÁJA.

Turócmezgye flórája.*

Irtá: Boldis Ignác.

— A „Felvidéki Híradó” eredeti tárcája. —

III.

Első kirándulásom a podhrágyi Klak hegrye nem mondható sikerültnek. Majus hó 12-ét szantam a Klak tavaszi flórájának tanulmányozására s tekintettel az ez évi korat tavaszra, a természet előrehaladt voltára, megjelöltem eredményt vártam a mai kirándulástól. De szándékomat megghiúsította a folytonos nagy eső, mely reggel 7 órakor kezdődött s délutáni 4-ig tartott. Mindannak dacára vígan indultunk el Podhrágyról, nem törődünk a szakadó esővel, mert majdnem biztosra vettük, hogy az időnek meg kell változania.

A Klak hegrye a Nagy Fáttra hegyláncolatnak egyik legérdekesebb emelkedése. Magassága 1395 méter, turóc oldalán majdnem egészen a csúcsáig gyönyörű havasi rétek húzódnak, mindkét oldalról fenyesvesekkel

* Részlet szerzőnek ily című munkájából. A munka népszerű módon, nem tudomány rendszer szerint, hanem kirándulások alakjában ismertetett Turócmezgye növényvilágát; célja nem a szaktudósok, de a természetkedvelők közönségéig magyarázatra. Figyelembe veszi a megye geológiai viszonyait s mellette a található növények alkotó részeinek hosszadalmas leírását, inkább a növények életmódjára és közelbeli hasznára fekteti a főszólt. S mivel a munka utolsó fejezete tudomány rendszerbe foglalja össze az előbbi fejezetekben népszerűen közölt anyagot: egyáltalán Turócmezgyének majdan megragadó monográfiájának szorony adatként is felhasználható.

szegélyezve. A hegrye teteje nagy sziklatömbből áll, de a sziklakat nagyobbobbrész a már kissé elcsomósodott lucfenyők takarják. Részint a havasi rétekről, részint a buja növényzettel benőtt sziklás hetykétől dús botanikai szakmányt vártam. És tényleg, midőn augusztus 8-án másodikban jartam a Klakon, csúcsán, valamint a hegrye keleti (iptómezeje) oldalán gazdag havasi növényzetet találtam, bár — fájdalom — a turóc oldalai már le volt kaszálva.

Magáról a Klak hegryéről és környékéről majd ez utóbbi kirándulásom leírása alkalmával emlékezem meg, most csak azon egyneha nyóvny felemeltésére szorítkozom, melyeket az első kirándulásomról hoztam haza. Podhrágy községtől a Klak alá vezető völgy sem oly ritka növényzetet, sem oly érdekes alakulatokat nem tud felmutatni, mint p. (ugyanacsak a Nagy Fáttra-ban lévő) Gagyery völgy. Csak egyetlen-egy érdekes növényt találtam a völgyben, nem messze Podhrágytól, a patak jobb partján, a mely úgy látszik Turócban csak és helyen található s ez a *Piros Pápanya* (*Physalis Alkekengi* L.) Hegyes vidékeken, különösen régi varomladdokhoz közel (ezt Podhrágyon is) sórványosan fordul elő s azon növényekhez tartozik, melyeket a cigányok hoztak keletről, kik is a 17. és 18. században kőborlásiak közben egyes vidékeken hosszabb ideig tartózkodtak, különösen mérges és gyönyövényeket tenyésztettek. Piros bogyoit ezeltől tenyeg használtak a gyógyászathoz (baccae Alkekengi Halikababi, — neve arab eredetű). Jelenleg kedvelt dísznövény, különösen a parkok bokros helyeit díszíti, de szobai kultúrára is ajánlatos, mert az elvirágzás után sargas-piros csészéje nagyon megnő és felfúvódik s egész télen át megmarad. A *Pápanya* a *Csucsorfélek* (*Solanaceae*)

rendjéből való, mely rendez vidékünk legmérgesebb növényei tartoznak. Ilyenek: a *Maszlajos Nadrágyula* (*Atropa belladonna* L., a *Sztránya* és *Velka* között találtam igen szép példányokat), a *Bolondító Csalmotok* (*Hyosciamus niger* L.), *Maszlajos redősvirág* (*Datura stramonium* L.) *Keserűdes és fekete Csucsor* (*Solanum dulcamara* és *nigrum* L.) Nem lesz érdektelen, ha fel-emlétem, hogy ugyanezen rendez tartoznak a következő, mindenki által ismert hasznos növények: a *Burgonya* (*Solanum tuberosum* L.), a *Paradicsomalma* (*Lycopersicon esculentum* Mill.), a *Pápirka* (*Capsicum annum* L.) és a *Dohány* (*Nicotiana tabacum* L.) Ebből látható, hogy a fent sorolt mérges növényeknek mily kedvelt és hasznos rokonaiak vannak.*

A podhrágyi völgyön folyton fölével haladva eljutottunk a Klak lábánál elterülő *Tiesnavy* nevű rétekgig. Az itt lévő csűrök egyikében kerestünk mendeket a folyton szakadó eső elől. Keresztény békétérrel várokozunk mintegy két óra hosszat, ekkor azonban jobb jövő reményében neki vágunk a meredek és csúszós rétekgig. Mindössze 400 méter emelkedettünk úgy, (kiindulási pontunk mintegy 780 m. magas lehetett) még pedig a legnagyobb erőfeszítéssel, mert az eső folyton szakadt s a nedves fű oly csúszós volt, hogy leggyakrabban csak negykéziab mászhattunk. De e rövid után is, habár mennyiség nem nagy, de minőségére nézve igen becses botanikai szakmányra tettünk szert. Találtuk ugyanis a következő s mind a havasi flórához tartozó növényeket: *Tavaszi Genéna* vagy *Tárnics* (*Genetiana verna* L.), *Havasi Szoldanella* (*Solda-*

* A Turócban található *Csucsorfélek*ről, különösen az itt elsorolt mérges növényekről egy későbbi cikkben emlékeznék meg részletesebben, mert virágzásuk is későbbre esik.

magyarul. Ő még abból a korból való, a mikor a magyar nyelvi ismeret más mértékkel méretett és semmi esetre sem az ő hibája, hogy jobban nem tud, sőt érdeme, hogy ennyit tud. Haazafélte ténykedését kisebbíteni ezzel nem is lehet, de az igazság követelményei előtt kötelességünk mindnyájunknak kellő tisztelettel meghajolni.

En — ismételve hangsúlyozom — őszinte tisztelő vagyok, érdemei előtt nem rejtvék, állításo-mat enyhébb megvilágításban egyszerű felhívására is közzététel volna. Szakban ma csak árulni nem szoktam. Sajnálatos dolog azonban, hogy az öreg urat tanácsadó! esetleg súlyosabb következményekkel járó nyilatkozatok megtételére beleagratják. Tekintetes Szerkesztő úr azonban átlátott a szítlan s a kellő mederbe terelte a dolgok folyását, a miért ismételve is fogadja őszinte köszönetemet.

Ki is kitűnő tisztelettel maradtam

Turóc-Szt.-Mártonban, 1895. január hó 28-án
alázatos szolgálja

Uhlyárik Szende,
állami tanító,
a Turócmegyei Ált. Tanítóegyesület főjegyzője.

HIREINK.

— A stubnyafüredi társaságjövetele. A lapunk múlt számában jelzett, január 31-én megtartott összejövetelen, Hoblay Lajos felső-stubnyai plébános által tartott felolvasás rendkívüli tetszést aratott s abból kiemeltük a következőket: A garmas-ó-kor a párjait nem ismeri, a vad galloket és cerjánok szüleménye az; felolvasó érkezett a becsület valfajairól — s azt mondja — hogy sem a külső, sem a benső becsület megsértése nem képezheti a párjait okát, hanem csak a konvencionális becsület megsértése, a mely nem egyebet mint a társadalom által ráerősített külső máz. De ez nem jogosít fel arra, — hogy ezért önmagunk s felebarátunk életét vagy testi épségét veszélyeztessük. A párjait nem bír sem erkölcsi alappal, sem a józan ész előtt nem áll meg, mert nem az artatlan sértetett, hanem inkább a gonosz sértőt védi. A becsületet nem az tartozik, hogy valaki jól tudjon jól, vagy kíván, hanem az öndatolás becsületesség. Különben a társadalom kétszámjellemei könyvű szerrel emelkedhetének a becsület magaslataira. Életből merített példaképek illusztrálja a párjait tarthatatlanságát. — Ezután Zorkoczy főszolgabíró adta elő az alakított pénzintézet, illetve önségylegylet vonatkozó s szintén köztetszést aratott indítványát, melyhez hozzá szólnak Perl Henrik, Rosza plébános, Sztránsky és többen, határozatként egy kész laboratórium betértesztésére a következő tagok bízták meg: Zorkoczy Tivadar mint elnök, Brózik Titusz, Dr. Boros Béla, Brüll Adolt, Hoblay Lajos, Hohenrieder Gyula, Hürz Márk, Just Ferenc, Justák Sándor, Klimáczek Mihály, Kohn Jakab, Kontsek György, Dr. Lencsés Janos, Mész Lajos, Kosza Janos, Róth Emil, Pálesch Janos, Szofia Károly, Stránsky Jakab, Schwartz Ignác, Schleicher Erősi és Záborszky Adolf.

— A turóc-i betegsegyletű egyesület január hó 29-én ülést tartott, melyen alelnökekké választották Gluksthal Albert kereskedő, titkárrá pedig — a tisztelegőrlő leköszönt Müllner Rezső lehellet — Krosmeri Mihos, a Tatra bank hivatalnokka választották meg. Megállapították a gyűlésen, hogy minden egyes munkás fél fizetési tartozik havonta 36 krt, a nők 24 krt és a 18 éven alóli tanoncok 12 krt. Ezen összegnek két harmadát maguk a munkások és egyharmadát a munkaadók fizetik. Ezzel együtt elhatározották, hogy egy négy tagból álló bizalmi bizottság önszervegyletű állítani azok névsorát, a kik a megye egyes községeiben az egyesület érdekeit vezetni s az illetékeket beszédni fogják. Orvosokul megválasztották: Turóc-Szt.-Mártonban: Petrikovics Janos, Simko és Strausz Adolf orvosok, Ruttkan: Tugenthart, Zúion: Korausch, Stubnyai: Boros Béla, Szucsányban: Haaz Simon, Tot-Prónai: Weinberger, Mossócon: Lencsés Janos.

kicsike, de igazán bájos növényke a *Háromlevelű Foszlár* (Cardamine trifolia) társaságában nő, még pedig a mint a hegyen feljebb emelkedünk, mindig nagyobb és nagyobb mennyiségben.

A Szoldanellak, továbbá a Havasi gyöpyár, az Alpesi róza és az Aurikulák az alpesi növények közül a leggyorsabbak s a legvirágzóbbak a turistik előtt. A kis és gyengéd Szoldanella óda főnn a magas hegyeken, az örökös hó szomszédságában, köveses, nedves talajon, vad és zord környezetben valóban meghatározható látvány! Tag nyílász, lecsüngő pártája a földre néz, ezzel akarván az őt fenyegető veszélyeket kikerülni. Mert mitől kell porzóinak és termőjének — mondja Emery H. — A növények élete című munkájában — inkább rettegőnk, mint a kisgyárazatól, mely éjente még a 0° al is jóval alacsonyabb hőmérsékletre hűtlené, míg nappal a nap ólme meg őket, ha feljelle fordulnának? A föld felé fordulva mindkét veszedelmet kikerülni, mert éjelle a föld felől való meleg, nappal pedig az ugyancsak abból kiparagoló nedvességet élvezik. A mi Szoldanellának nagyobra nő, mint a *Havasi Sz.* levelei is kevésbé csipkésék. Egyébként némely botanikusok egy és ugyanazon fajnak tartják az összes Szoldanellákat (S. montana W., S. alpina L., S. pusilla Baneg, és S. minima Hoppe), és tényleg a nagy hasonlóság miatt néhéz is egymástól megkülönböztetni. A magasság emelkedésével, a mi természetesen is, mindinkább törpül a Szoldanella termete. Így a turóc-i Kri-vánban sokkal kisebb levelű Szoldanellákat találunk, mint a Klakon. (Sajnos, hogy későn voltam ott, t. aug. 6-án, a mikor már elvirágozott, s így virágját nem

— Hangverseny Rozsahegyen. A m. kir. operatagjai közül néhányan, és pedig: Ábrányiné Wein Margit művésznő, primadonna, továbbá Bürger Zsigmond tanár, az opera solo-gondnokka, Mayer Adolf, az opera oboestája és Tarnay Alajos zongoraművész, — hangversenyt rendeznek február hó 6-án a magyar társasor díszteremben. A hangverseny fél 8 órakor kezdődik; jegyek előre válthatók Fischer M. kereskedésében. A hangverseny műsora a következők: — 1. Magyar Rhapsodia (Liszt F.) Zongorán előadja Tarnay Alajos úr — 2. Walzer Aria, Don Pasquale operából (Donizetti) Obeon előadja Mayer Adolf úr — 3. Madárdal a Bajazok operából (Leonassaló) éneklő Ábrányiné Wein Margit asszony — 4. Variatiok (Becker Hugó) Gordonkán előadja Bürger Zsigmond tanár úr — 5. Grande Valse (Moszkovszki) Zongorán előadja Tarnay Alajos úr — 6. Le Desir Romancz Bach E. Obeon előadja Mayer Adolf úr 7. a) Ouvre tes yeux bleus (Massenet) b) Ich liebe dich (Grig E.) c) Olasz népdal (Dunghe) éneklő Ábrányiné Wein Margit asszony 8. a) Romancz (Popper Dávid) b) Adagietto (Bizet Ch.) c) Elfentanz (Popper Dávid) Gordonkán Bürger Zsigmond tanár úr — 6. Magyar népdal. Éneklő Ábrányiné.

— Az alsó-kubini állami tanintézetek ifjúságának önképző-, dal- és zeneköre, saját pénztáruk javára f. évi február hó 9-én táncal egybekötött hangversenyt rendez. — 1. Induló Szavcsuk Józseftől. Előadja az ifj. zenekar. — 2. Munkácsi rab (Pérez). Szavajla Saláta Márton ker. II. o. tanuló. — 3. Rles du vin de Chamagne. Előadja zongorán Matyuga Zsófi polg. isk. IV. oszt. növ. — 4. Népdal egyveleg Huber Károlytól. Előadja az ifj. daloskar. — 5. Politikák. Irta s felfolvassa Mészáros Sándor tanár. — 6. Ördög Róbert Kuhe W. től. Előadja hagedűn zongora kísérettel Szavcsuk József igazgató, Okányi Sándor és Zánkay Zsigmond tanárok. — 7. Dal szöveg nélkül, Schindler Józseftől. Előadja az ifj. zenekar. — 8. Monológ, szavajla Bachó Zoltán ker. II. oszt. tanuló. — 6. Bánk Ban, ábránd Székelytől. Zongorán előadja Zánkay Zsigmond tanár. — 10. Népdal-egyveleg. Előadja az ifj. zenekar.

— Vasuti szerencsétlenség. Janus hó 29-én estli 9 órakor a Körömczyvárosi Janushegy felé haladó gyorsvonat teljes erővel beütött egy előtte vonuló teher vonatba, minek folytán többi vonatnak két utolsó kocsija pozdorjává zúdított. Az összeütököcsni szerencsére csak egy áldozata lett; az utolsó kocsi fékezőjének lábai összerongyoltak minek következtében masnap meghalt. A szerencsétlenség okául, azt állítják, hogy a gyorsvonat mozdonyvezetője aludt, mert másfél órában észre kellett volna vennie az előtte haladó tehervonat lámpáit. A gyorsvonat nem esett semmi baj, az ijedségen kívül s a pályatest szabadá tetele után folytatta útját.

— Ablak-betörés Szucsányban. A múlt napok egyikén — mint bennünket értesítettek — az ottani káplány, Klein Emil esti 1/2 11 órakor asztalánál éppen esti imáit végezte, midőn ablaka mellett a falon, kívülről egy erős koppanást hallott. Nem tulajdonított ennek semmi fontosságot, tovább imádkozott s ez volt szerencsére, mert nyomban rá egy klg. súlyú kődarab kettős ablaka táblait betörve esett szobájába, s ha a belső erős függöny némileg vissza nem tartja, talán áldozatul esik a gonosz merényletnek. A káplány az eset után bottal kifutott az utcára, de a nagy sötétségben senkit sem látott. Felverte a helybeli tantóit almából s patróliroztak, de senkivel, még éjjeli őrkkel sem találkoztak. Midőn kívülről megnézték a káplány lakását, látták, hogy az utcára eső ablak függönye rozsló volt betete s így a merénylő — vagy talán többen is voltak, mert a káplány halotta a beszélgetést — könnyen vehette célba, midőn az asztalánál a lampa világa mellett egészen jól látta. Az első koppanást a falon egy még nagyobb elhajított kő okozta, melylyel a merénylő vagy nem talált, vagy az ablakhoz akarta csalni, hogy aztán biztosan terítse le áldozatát. A bejelentett gonosz eset tettesét a ruttkai csendőrség nyomozza.

hasonlíthatam össze a Klakon taláitakkal). Hazslínszky csak a Magas és Alacsony Tatrát, az arvai Beszkidet s a mármarosai havasokat említi, mint a hol hazánkban e növényke található. Nalunk mindenütt találtak a Nagy Fatraban, néhol eléggé mélyen (p. a Gagyberben), de hiányzik a Vetrná Hóla hegycsoportban. — A Szoldanella a műkertészetben is kedvelt növény, de természetese, mint általában minden alpesi növényé, igen bájos.

A Szoldanella a *Kankalin-félék* (Primulaceae) rendjéhez tartozik, mely rend Turócban a következő fajokkal van képviselve: *Szűd Kankalin* (Primula elatior), a legkorábbi s legközönségesebb faj (Szt. Márton berkeiben mindenütt); *Orvosi Kankalin* (Prim. officinalis), ritkább, mint az előbbi (a Mala völgy alatti réteken), *Liszt Kankalin* (Prim. farinosa), a turóc-i laply nedves rétejen (p. Szt.-Márton és Kostyán között, N.-Rakón, stb.) *Aurikula*, (Prim aurikula L.) meszes sziklakon (Gagyer, Sütő, Klak stb.), *Kortúza* (Corthusa Matthioli L.) gyönyörű növény; Gagyer, Sütő. Bella- s a Nagy-Fatra más völgyeiben nedves helyeken. *Ligeti Fürtiszor* (Cyclamen europaeum L.) is található, még pedig állitogal a *Nepeldi völgyben* (erőli meg nem volt alkalom meggyőződni).

Vége elég nagy mennyiségben találhatjuk az Anagallis és Lysimachia fajait is.

Hogy a *Kankalin-félék*, kivált a különböző *Aurikulák* mily fontos szerepet játszanak a virágkertészetben, arról már az I. fejezetben volt szó.

— Közgyűlés. A turóc-i olvasó-egylet és társasor február hó 10-én tartja évi rendes közgyűlését.

— Magkereskedő a vadlótak padján. A budapesti büntető-törvényszék ma folytatta a lopas büntetésben való részesség miatt vádolt Haldek Ignác budapesti magkereskedő elleni végtérnyádást, melynek eredményéhez képest Visselndy kir. alügyész, Haldek Ignác magkereskedő ellen lopás büntetésre való felbujtás miatt vádat emelt. Abeles Manfred ellen a tárgyalás folyamán Mauthner Ödön képviselője Darvai Fülöp a panszt visszavonta, minek folytán az eljárás ellene beszünttetett; Haldek Ignácot pedig a törvényszék felmentette. A felmentőt ítélet ellen egy a közváltó mint a panaszos felelőzést jelentettek be.

— Felhívjuk t. olvasónk figyelmét a gróf Eszterházy Géza-féle coganatyár mai számunkban közzétett hirdetésére

Irodalom.

A Milleniumi magyar történet. Az Athenaeum r. t. kiadásában megjelenő A magyar nemzet története című nagyszabású tüköletes díszmunkának (milleniumi kiadás) kilencedik füzetét most hagyta el a sajtót. Ebben a füzetben az első kötet »A magyar királyság« című ötödik könyvének folytatását találjuk Szent-István király törvényének ismertetéséről szóló első fejezettel, melyet a második fejezet »Az ország állapota és népessége, a harmadik fejezet »Az ország kormányzása« és a IV. fejezet »Belső hadurók.« A kereszténység terjesztése« cím alatt követnek Marczali Henrik kitűnő tollából. Ebben a füzetben is a legérdekesebb történelmi adatok vannak összegyűjtve a magyar királyság megalapításának korszakából. Mindjárt a füzet két díszes műmelléklete is ezen legritkább történelmi adatok közül való. Az egyik műmelléklet a nemzeti muzeum egyik legbecesebb kódexének Hartvik »Szent-István legendája« első lapjának nagy tökéletességgel előállított hasonmása, melyhez szöveg olvasás és magyar fordítás van csatolva. A másik műmelléklet »a sarmisgethaisai amphitheatrum« távlati rajzát mutatja Szinte Gábor eredeti felvétele után. Ezen kívül a füzetben találjuk »Szent-Gellért püspök és vértanu« mellékpet a budapesti ferencvárosi templom egyik üvegfestménye után; továbbá »A San Giorgio Maggiore Velencében« pompás látképet és a veszprémi »Gizella kápolna« belsejének rajzát valaminth »Szent-Gellért Deliberatiójának kezdő sorait« tiszta szép hasonmásban. Az eredeti codex tudvaleg volt a müncheni kir. könyvtárban grizetike. Egyes féret ára 30 kr. Előfizetés negyedévre (12 füzet) 3 frt 60., félévre (24 füzet) 7 frt 20 kr. Kapható minden hazai könyvkereskedésben.

Nyiltér.

(Az e rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerk.)

Bali selyemszöveteket 35 krtól 14 frt 65 krt méterenként — valamint fekete, fehér, színes, **Henneberg selyem** 35 krtól 14 frt 65 krt méterenként sima, csikos, kockázott, mintazottak, damasz s. a. t. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 szín és mintázatban s. a. t. postabér és vámentesen a házhoz szállítva; mintakát postafordulóval küld); **Henneberg G. (cs. kir. udvászallító) selymgyára Zúrihben**. Svájcha címzett levelek 10 kros, levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztettek.

4991. tk. sz. 1895.

II.

Árverési hirdetményi kivonat.

A turóc-szt.-mártoni kir. járásbírószág mint tkvi hatóság közhírre teszi, hogy Gál Emiline Szentkereszty Antal elleni végrehajtási ügyében a bhányai kir. törvényszék területén Rutka községében fekvő a ruttkai 589. sz. tklyhen + 1. sor., 95. hr. szám alatt felvett s B. 3. tétel alatt Szentkereszty Antal nevére 1/3-ad részben írt ingatlanságra 789 frt kiküldött árban az árverést elrendelte, és hogy a fennbbs megelőlth ingatlanság az 1895. évi február hó 19-én d. e. 10 órakor Rutka községben a község házáan megtartandó nyilvános árverésben a kiküldött árón alól is elfog adatni.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanság kiküldött árának 100/0-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy pedig a bánatpénznek a bíróságnál lett előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű lösmertvenyt átszolgáltatni.

Kir. jbróság mint tkvi hatóság.

Turóc-Szt.-Mártonban, 1894. évi október 31-én.

Medzhradszky,
kir. aljbró.

9. sz. 1895.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó, 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezenel közhírre teszi, hogy a znióváraljai kir. Járásbírószág 1894. évi 3990. számú végzése következtében Izak Gusztáv ügyvéd által képviselt Fábrny Mihály bodorfalvi lakos javára Marek András kis-cseppenségi lakos ellen 445 frt s jár. erejéig fogantósitott kielégítési végrehajtás után lefoglalt 645-40 frtra

becsült 1—20. folyó tétel alatt 3 ló, 6 drb szarvasmarha, 2 sertés, gazdasági felszerelvény, 70 méter-massa fehér és zóld takarmány és 44 mérő gabonából álló ingóságok nyilvános árverésen eladtak.

Mely árverésnek a zömváraljai kir. járásbíró-ság 41—1895. számú végzése folyó 445 frt tőke-követelés, ennek 1893. évi július hó 15. napjától járó 6% kamatai és pedig összesen 46 frt 60 krban bíróság már megállapított költségek erejéig a helyszínen Kis-Csepényben leendő eszközökre 1895. évi február hó 11-ik napjának délelőtti 10 óráj határidőül kiütetik és ahhoz a venni szándékozó oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legfőbb ígérőnek becsáron alul is el fognak adni.

Kelt Zömváralján, 1895. évi január hó 18-án.

Szibner, kir. bírósági végrehajtó.

1886: XXIX t.-cikk 15—18. és az 1889: XXXVIII t.-cikk 5., 6., 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeket a bizottság előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a bizottság előtt szóval ismerje el és a tulajajogot bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogát ezen uton nem érvényesíthetik és a belyeg- és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek; — és 4) azok, kiknek javára tényleg már megszünt

követelésre vonatkozó zálogjog vagy megszünt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, ugyszintan a belyegjegyzéssel terhelt ingatlanok tulajdonosai, ily bejegyzett jognak törlés-ét kérelmeznek, illetve hogy a bejegyzett jognyilvánítása végett a bizottság előtt jelenjenek meg, mert ellen esetben a belyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Kir. járásbíró-ság mint tkvi hatóság Turóc-Szt.-Mártonban, 1895. évi január hó 17-én.

Medzihradsky, kir. aljárásbíró.

Fém- és fa-koporsók

ugyszintén

sirkoszoruk és valamennyi gyászczikkek

a legolcsóbb árak mellett kaphatok

Grossmann József fia

cég nével

Turóc-Szt.-Mártonban.

Gróf Esterházy Géza-féle cognacgyár Budapest.

Dr. Neumann Zsigmond, kir. kereskedelmi törvényaskai hites vegyész által hivatalosan megjelölt és általunk tudomásul vett vizsgálatok alapján az

Esterházy-cognac

ot hatsejnkénel alkalmaztuk és azt sikeresen használva mint kitünő minőségű a francia cognacokkal vetekedő a legjobbban ajánlhatjuk.

- Dr. Angyán Béla, egyetemi tanár.
- Dr. Bárdy János, egyetemi tanár.
- Dr. Káthy Károly, egyetemi tanár.
- Dr. Póór Imre, kir. tanácsos, egy. tanár.
- Dr. Rédezy Imre, egyetemi tanár.
- Dr. Laufer Vilmos, egyetemi tanár.

PSEPHOFER J.-féle

gyógyszertár

Bécsben, I., Singerstrasse 15. sz. a. „zum goldenen Reichsapfel“.

Vértisztító labdacso. ezelőtt általános labdacso neve alatt; ez utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdacso csodás hatásukat ezerszeresen be nem bizonyították volna. Évtizedek óta ezen labdacso általános elterjedésnek örvendek és alig van család, melyben ezen kitünő házi-szerből készlet nem volna található.

Számtalan orvos által ezen labdacso háziszertül ajánlatnak és ajánlatnak minden oly bajoknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek; mint a szeszavark, májbeteg, kólika, vértöltés, aranyér, héletlenség s hasonló betegségek. Vértisztító tulajdonáguknál fogva kitünő hatással vannak vérzsűrészség s az abból eredő bajoknál is; így sápkórnál, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacso oly könnyen hatnak, hogy a legesélybebb fájlalmakat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyének, de még gyermekek által is minden aggodalom nélkül bevehetők.

A számtalan házi-szerből, melyek a labdacso fogyszertári a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségek után mégis csak némi nyárat említenek azon megjegyzéssel, hogy egszűrésű visszanyerése folytán hozzánk intéztek, ezen helyen csak a legújabb közzétett labdacsoi csodahatásait. — Maradok teljes tiszteltet!

Tisztelt Pserhofer Ur!

Legyen olyan szives és küldjön nekem ismét 15 tekercset az ön föltűnőhatatlan vértisztító labdacsoiból utánvéttel. Fogadják az uton is a legújabb közzétett labdacsoi csodahatásait. — Maradok teljes tiszteltet! Pawlistik Ferenc, Köln, Lindenthal 1.

Köln, 1893 április 30.

Hrasche, Földnik mellett, 1887 szept. 12.

Takintetes Ur!

Isten akarta volt, hogy az ön labdacsoi kezeim közű kerültek, melynek hatásait ezennel megírom. Én gyermekágyban meghűltem, olyannyira, hogy semmi munkát sem voltam többé képes végezni, és bizonyára már a hollak közé volnék, ha a az ön csodálatremelő labdacsoi engem nem mentették volna meg. Az Isten áldja meg ezt az eszközt. Nagy bizalmam van, hogy ezen labdacso engem is tökéletesen ki fogják gyógyítani, a mint már másoknak is egszűrésű visszanyerésére segítettél szolgáltak. Knificz Teréz.

Bécs-Ujhegy, 1887 november 9.

Mélyen tisztelt Ur!

A legforróbb közönetemet mondok ezennel önnek 60 éves nagynémem nevében. Az illető 5 éven át szenvedett gyomorhurutban és vizkórásban, már idejét is megunta, melyről egykétent le is mondtott, midőn véletlenül egy dobozt kapott az ön kitünő vértisztító labdacsoiból s azoknak állandó használatát folytán tökéletesen kigyógyult. — Legfőbb tiszteltet! — Weinzettel Josefa.

Eichengraberamt, Gröhl mellett, 1889 márc. 27.

Takintetes Ur!

Alulírott ímetellen kér 4 csomagot az ön valóban hasznos és kitünő labdacsoiból. El nem mulasztatom megmagyob elismeréssel kifejezni ezen labdacso értéke feltett és azokat, a hol csak alkalom nyílik, a szenvedőknek legnehezebben fogom ajánlani. Ennek hála irónom tetszészerint használására ön ezennel felhatalmazom. — Teljes tiszteltet! HaIn Ignác.

Gotschdorf, Kolbach mellett, Szilézia, 1888 okt. 8.

T. Ur!

Felkérem, miszerint az ön vértisztító labdacsoiból egy csomagot 6 dobozzal küldjen sziveskedjék. Csakis az ön csodálatos labdacsoinak köszönhetem, hogy egy gyomorbajtól, mely engem 5 éven át gyötört, megszabadultam. Ezen labdacso nálam sohasem fognak kifogyani s midőn legforróbb közönetemet kifejezem, — vagyok tiszteltet! Zwickl Anna.

Ezen vértisztító labdacso csakis a Pserhofer J.-féle az arany bíróalmi általmozó címzett gyógyszer-tárban, Bécsben I., Singerstrasse 15. sz. a. készíttetnek valódi minőségben, s egy 15 szem labdacso tartalmazó doboz ára 1 frt 50 kr. Egy csomag, melyben hat doboz tartalmazzik, 1 frt 5 krba kerül; bármennyi utánvételi küldeményt, 1 frt 50 csmagot kevesebb nem küldetk el.

Az öszeg előbbeni bekiadásánál (mi legjobban posta utánvétlen eszközöltek) bérmentés küldésel együtt 1 csomag 1 frt 25 kr., 2 csomag 2 frt 30 kr., 3 csomag 3 frt 35 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 frt 40 kr. és 10 csomag 9 frt 20 krba kerül. Kaphatók Török József gyógyszer-tárban, Budapeston.

NB. Nagy elterjedésűek következtében ezen labdacso a legkülönbözőbb nevek és alakok alatt utánoztatnak; ennek következtében kerétek csakis Pserhofer

J.-féle vértisztító labdacsokat követelni és csakis azok tekinthetők valódiaknak, melyeknek használati utasítása a Pserhofer J. névalírással fekete szímben és minden egyes doboz fedele ugyanazon alírassal vörösszínben van elátva.

Bernhardini havasi-fű-likör Bernhard W. O.-tól, Bregenzben, Minden-nemű gyomorbájaknak ellen. 1/4 üveg 2 frt 60 kr., 1/2 üveg 1 frt 40 kr., 1/4 üveg 70 kr.

Amerikai közsvénykenőcs, gyors és biztos hatású, legjobb szer, minden fűszaggatás, ischias, migraine, ideges fogfájás, főtájás, fűszaggatás stb. ellen 1 frt 20 kr.

Tannochnin hajkenőcs, Pserhofer J.-től. Eke valamennyi hajnövesztő szer között orvosok által a legjobbnak élt merve. Egy elegánsan fialított nagy szelencével 2 frt.

Általános tapasz, Stendel tanáról. Útés és szűrés által okozott sebeknél, mérges daganatoknál, ujkkac, sebes- vagy gyulad-nemű vagy mási bajoknál, mint kitünő szer 10n lipórnálval. 1 tégely 50 kr., bérmentve 75 kr.

Fagybalzsam, Pserhofer J.-től. Sok év óta a fagyos legbiztosabb szer elismerve. Egy kösöggel 40 kr., bérmentve 65 kr.

Utifüvedv, egy általános ismert kitünő házi-szer, hurut, rekedtség, göröcs köhögés stb. ellen. Egy üvegcskére ára 50 kr., 2 üveg bérmentve 1.50 frt.

Élet-esszencia, (prági csöppek) megromlott gyomor, ros emésztés és mindennemű altesti bajok ellen kitünő házi-szer. Egy üvegcével 22 kr., 12 üveg 2 frt.

Általános tisztító-só, Bulrich A. W.-től. Kitünő házi-szer a ros-és mirtis minden következményei, u. m.: főfájás, szűrés, gyomor-görög, gyomorfűv, aranyér, dugulás stb. ellen. Egy csomag ára 1 frt.

Angol csodabalsam, egy üveg 50 kr., egy kis üveg 12 kr.

Por a lábizzadás ellen. Ezen por megszünteti a képződő kellemetlen szagot, épen tartja a lábait és mint ártalmatlan szer van kipróbálva. Egy dobozzal 50 kr., bérmentve 75 kr.

Golyva-balzsam, kitünő szer golyva ellen. Egy üveg 40 kr., bérmentés küldésel 65 kr.

Helsz vagy egszűrés-só, kitünő gyógyszer gyomordellen emésztésből származó bajoknál. 1 csomag 1 frt.

Mia-Poko, kitünő szer egyoldalú főfájás, fogfájás, rheuma stb. ellen.

Ezen itt felsorolt készítményeken kívül az osztrák lapokban hirdettek öszes bel-és külföldi gyógyszerészeti különlegességek raktrón vannak és a készítmények netán nem levők gyorsan és ócsón megvásárolhatók. — Posta megrendelések a leggyorsabban elkészíttetnek, ha a pénzzésű előre küldetik; nagyobb megrendelések utánvéttel küldetnek. Bérmentve csakis oly esetben történik a küldés, ha az öszeg előre beérkezik, mely esetben a postaköltségek sokkal mérsékeltebbek.

Nem a reklámnak, hanem a sok ezer ember általi személyes továbbajánlásnak, — a kik a

Richter-féle Tinct. capsici comp.-i (Horgony-Pain-Expellent)

az utolsó 25 éven jó sikerrel használták. — Köszönhetik ezen igazán biztos házi-szer nagy elterjedését és általános kedvelését. Kik a Tinct. capsici comp.-i (Horgony-Pain-Expellent) készvényénel, csonal (tapszaggatásnál), keresztoson-fájásnál, fej-és fogfájásnál, oszpfájdalomnál, fájdalomslámpító bedorzsoként alkalmazta, abból egy üveget mindig készletben fog tartani, hogy azt megühesésknél is, mint levezető, elhártó szernek alkalmazhassa. Ezen rög jónak bizonyult házi-szernek ára igen olcsó, tudniillik 40 kr., 70 kr. és 1 frt 20 kr. üvegekent. — Kapható a gyógyszer-tárban, Budapeston: **Török József** gyógyszerésznél.

Csak a „Horgony“ védjegygyal ellátott üvegek elfogadandók.

Richter-féle gyár Rodolstadtban, Thür.

218. tkv. sz. 1895.

Hirdetmény.

Szlován község telekkönyve birtokszabályozás következtében az 1869. évi 2579. számú szabályrendelethez képest átalakított és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve a melyekre az 1886: XXIX. az 1889: XXXVIII. és az 1891: XVI. t.-cikkok a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892: XXIX. t.-cikkben szabályozott eljárás, a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosítatik.

Ez cölöb az átalakítási előmunkálat hitelesítése és a helyszíni eljárás a nevezett községben 1895. évi március hó 11-én fog kezdődni.

Ennélfogva felhivatnak:

- 1) az öszes érdekelték, hogy a hitelesítési tárgyalások személyesen vagy meghatalmazott által jelenjenek meg, és az új telekkönyvi tervezet ellen netalán észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyv végleges átalakítása után a téves átvezetésből eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik;
- 2) mindazok, a kik a telekjegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a tkvi hatóság kiküldött bizottsága előtt a kitűzött hatarnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák fel;
- 3) mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az aláírása az